

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

86.



KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 27-го Октября — 1836 — Wilno. Wtorek. 27-go Października

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 19-го Октября.

Высочайшимъ Приказомъ, отъ 8-го Октября, назначаются: Командиръ Павлоградскаго Гусарскаго полка, Флигель-Адъютантъ, Полковникъ *Фелькерзамъ 2-й*, состоятъ по Кавалеріи. Вознесенскаго Уланскаго полка Полковникъ *Витовскій*, Командиромъ Павловскаго Гусарскаго Полка. — Увольняются отъ службы: состоящій по Арміи Полковникъ *Радигъ*, съ мундиромъ и пенсіономъ двухъ третей жалованья. Гренадерскаго Его Величества Короля Прусскаго полка Полковникъ *Чевакинскій*, Генераль-Маіоромъ, съ мундиромъ и пенсіономъ двухъ третей жалованья. Симбирскаго Егерскаго полка Полковникъ *Чекмаревъ*, съ пенсіономъ одной трети жалованья. Состоящій по Арміи Полковникъ *Босдановичъ 2-й*, за ранами, Генераль-Маіоромъ, съ мундиромъ и пенсіономъ полного жалованья.

— Высочайшимъ Приказомъ, 6-го Октября, 9-го Флотскаго экипажа, Командиръ корабля *Россія*, Капитанъ 1-го ранга *Кишкинъ 1-й*, произведенъ въ Генераль-Маіоры, съ назначеніемъ Управляющимъ Охтенскою верфью; Командиръ 3-го экипажа и корабля *Остроленка*, Капитанъ 1-го ранга *Антиуковъ 1-й*, въ Конгръ-Адмиралы, съ назначеніемъ Командиромъ 3-й бригады 4-й Флотской дивизіи.

— Высочайшимъ Именнымъ указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 21-й день минувшаго Сентября, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ *Ордена Св. Анны третьей степени* Экстраординарный Профессоръ Казанскаго Университета *Ковалевскій*, въ награду отличныхъ трудовъ его по части Монгольской словесности, засвидѣтельствовавшихся Министромъ Народнаго Просвѣщенія.

— 8-го Октября было собраніе Комитета Первоначальнаго Заведенія Дилижансовъ, гдѣ разсмотрѣнъ годовою отчетъ, и какъ успѣхъ дѣлъ оказался въ прежнемъ цвѣтущемъ состояніи, то и дивиденды назначены по прежнему, и раздается въ главной конторѣ сего заведенія, въ Малой Морской, въ домѣ Бремера. На будущее время приняты мѣры, отпустить всегда экипажи въ путь въ самомъ свѣжемъ и лучшемъ видѣ, для достиженія чего Обществомъ приобретено на Обводномъ Каналѣ мѣсто, заключающее въ себя около 3,000 квадратныхъ сажень, и на ономъ построены обширныя мастерскія со всеми удобствами. Хранящіяся здѣсь экипажи, коихъ заведеніе имѣетъ 124, будутъ возобновляемы и починиваемы въ возможной прочности.

— Къ предпріятіямъ, отъ которыхъ по всей справедливости можно ожидать весьма благопріятнаго вліянія на овцеводство въ нашемъ отечествѣ, безъ сомнѣнія принадлежитъ С. Петербургская Компанія Овцеводства въ южной Россіи, Высочайше утвержденная въ 21-й день Марта сего года. Правленіе оной желаетъ быть полезнымъ и другимъ помѣщикамъ въ южной Россіи, въ заведеніи новыхъ овчаренъ и улучшеніи уже основанныхъ. Для этого оно не только намѣрено завести отличнѣйшую электральнойную

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, dnia 19-go Października.

Przez NAYWYŻSZY Rozkaz Dzienny, pod dniem 8-m Października, naczynają się: Dowódzca Pawłogradzkiego Półku Huzarów, skrzydłowy Adjutant, Półkownik *Felkerzam 2-gi*, liczyć się w Kwaleryi. Woznesenskiego Półku Ułanów Półkownik *Witowski*, Dowódzca Pawłogradzkiego Półku Huzarów. — Uwalniają się ze służby, liczący się w Armii Półkownik *Radicz*, z mundurem i pensją dwóch trzecich roczney płacy. Półku Grenadyerów Najjaśnieyszego Króla Pruskiego Półkownik *Czewakiński*, w randze Jenerał-Majora, z mundurem i pensją dwóch trzecich roczney płacy; Simbirskiego Półku strzelców Półkownik *Czekmarew*, z pensją jedney trzeciej roczney płacy; liczący się w Armii Półkownik *Bohdanowicz 2-gi*, z przyczyny ran, w randze Jenerał-Majora, z mundurem i pensją zupełney gaży.

— Przez NAYWYŻSZY Rozkaz Dzienny, 6-go Października, 9-go Ekwipażu Floty Dowódzca okrętu *Rossya*, Kapitan 1-ey rangi *Kiszkin 1-y*, podniesiony na Jenerał-Majora, z przeznaczeniem Zarządzającego okrętowym warsztatem *Ochteńskim*; Dowódzca 3-go Ekwipażu i okrętu *Ostrołęka*, Kapitan 1-ey rangi *Artiułow 1-szy*, na Kontr-Admirała, z naczynieniem Dowódzcą 3-ey brygady 4-ey dywizyi floty.

— Przez NAYWYŻSZY Imienny Ukaz, dany do Kapituły Rossyjskich Cesarskich i Królewskich orderów, dnia 21-go zeszłego Września, NAYŁASKAWIEY mianowany Kawalerem *Orderu Sw. Anny trzeciego stopnia* Nadzwyczajny Professor Kazańskiego Uniwersytetu *Kowalewski*, w nagrodę odznaczających się jego prac w literaturze Mongolskiej, przez Ministra Narodowego Oświecenia zaświadczonych.

— 8-go Października było zgromadzenie Komitetu pierwszego zaprowadzenia Dyliżansów, na którym rozpatrzone roczne sprawozdanie, a że postęp rzeczy okazał się w dawniejszym kwitującym stanie przeto i dywidendy naczynione jak dawniey, i będą wypłacane w głównym Kantorze tego zakładu, na Małej Morskiej, w domu *Bremera*. Na czas przyszły przedsięwzięte zostały środki, zawsze dawać pojazdy do drogi w nAYWYŻSZYM i nAYLEPSZYM kształcie, dla osiągnięcia tego, Towarzystwo nabyło na Kanale Obwodnym plac, zawierający w sobie około 3 000 sążni kwadratowych, i na nim wybudowano obszernie Izby Rzemieślnicze ze wszystkimi dogodnościami. Będą tu pojazdy, których w zakładzie jest 124, będą odnawiane i naprawiane ze staraniem o nAYWIEKSZĄ trwałość.

— Do przedsięwzięć, z których nAYŁASZNIIEY można oczekiwać nader pomyślnego wpływu na chów owiec w naszej oyczyźnie, należy bez wątpienia St. Petersburgska Kompania chowu owiec w południowej Rossyi, NAYWYŻEY zatwierdzona dnia 21 Marca tego roku. Jey Administracya żąda bydz użyteczną i innym Obywatelom w Rossyi Południowej, we względzie nowych owczarni i ulepszenia już zaprowadzonych. Na ten cel Kompania nietylko ma zamiar zaprowadzić nAYLEPSZĄ elektoralney rassy owczarnię w kupioney przez nią wiosce Czo-

племянную овчарню въ купленной имъ деревнѣ Чо-
нѣ, расположенной въ 25 верстахъ отъ Карассуба-
зара и 65 отъ Симферополя, чтобъ изъ оной въ по-
слѣдствіи времени продавать лучшихъ племенныхъ
овецъ, но и нынѣ уже оно изъявляетъ готовность
закупать, для желающихъ, электоральныхъ овецъ и
барановъ въ Саксоніи и Пруссіи, и отправлять ихъ
въ южную Россію вмѣстѣ съ стадами, имъ уже куп-
ленными. — Покупка племенныхъ овецъ и барановъ
производится подъ управленіемъ извѣстнаго Profes-
сора и овцевода, Надворнаго Совѣтника *Шмалца*,
изъ Дерпта. Частная покупка производится въ Сак-
соніи племянникомъ и воспитанникомъ Профессора
Шмалца, Саксонскимъ помѣщикомъ Вернардомъ
Шмальцонъ; въ Пруссіи, сыномъ Профессора *Шмаль-*
ца, который управляетъ тамъ отцовскимъ имѣніемъ. —
Такъ какъ Г-ну Профессору *Шмальцу* въ подробнос-
ти извѣстны нѣсколько сотъ овчаренъ мериносовъ
въ Пруссіи и Саксоніи, и онъ самъ управлялъ и от-
части еще управляетъ значительными овчарнями въ
обоихъ Королевствахъ, то со всею увѣренностію мо-
жно ожидать, что покупка будетъ произведена съ
знаніемъ дѣла и точностію. Г. *Шмальцъ* будетъ и
въ послѣдствіи времени участвовать въ управленіи
овчаренъ сего заведенія, будучи дѣятельнымъ чле-
номъ онаго. Желающіе покупать овецъ, могутъ об-
ращаться въ правленіе Компаніи Овцеводства въ юж-
ной Россіи, въ С. Петербургѣ, въ Галерной улицѣ,
въ домѣ подъ № 43. (С. П.)

*О нахожденіи жемчуга Архангельской губерніи О-
нежскаго уѣзда въ рѣкѣ Сомбѣ.*

Небольшая рѣчка Сомба, отстоящая отъ Влади-
чинскаго соловареннаго завода въ 15-ти верстахъ, и
впадающая съ лѣвой стороны въ рѣку Онегу, выте-
каетъ изъ Сомб-озера, и слѣдуя сначала чрезъ боло-
та, проходитъ между высокими съ обѣихъ сторонъ
горами, поросшими лѣсомъ изъ лиственницы, ели,
сосны, березы и осины, а по низменнымъ мѣстамъ
черемухою, рябиною и смородиною. Судя по обнаже-
ніямъ пластовъ въ обрывистыхъ берегахъ Сомбы, со-
ставъ тамошнихъ горъ принадлежитъ къ флечовому
образованію песчаника и известняка. Эта рѣчка на
пути своемъ имѣетъ много изворотовъ, перекатовъ
и пороговъ, изъ коихъ одинъ вышиною въ полсаже-
ни, и со всеми изгибами своими отъ озера до рѣки
Онеги протекаетъ 60 верстъ. Дно ея усеяно камен-
ными гальками, или покрыто крупнымъ сѣраго цвѣ-
та пескомъ, на которомъ растетъ мохъ чернаго цвѣ-
та; въ этомъ мхѣ встрѣчаются въ изобиліи какъ вы-
мершія (представляющія одну только скорлупу), такъ
и живыя раковины, содержащія жемчугъ. Живыя
раковины, или тѣ, въ которыхъ содержится жемчугъ,
преимущественно находятся на ровныхъ и тихихъ
мѣстахъ, и до половины своей величины бываютъ за-
рыты въ песокъ, узкимъ концемъ къ верху. Обыкно-
венно съ этого конца онѣ всегда немного открыва-
ются и выпускаютъ изъ себя клейкую слизь; при ма-
лѣйшемъ же шумѣ, или разговорѣ людей, въ минуту
плотно запираются. По вынутіи ихъ изъ воды, по-
бывъ не долго на сухомъ мѣстѣ, онѣ издають тон-
кій, но довольно рѣзкій и протяжный голосъ, подо-
бный голосу недавно вылутившихся цыплятъ; ког-
да же ихъ опустятъ въ воду, то онѣ снова открыва-
ются и выпускаютъ слизь. На днѣ Сомбы, кромѣ мха,
растетъ осока, пестовникъ и хвощъ. Глубина ея отъ
3 до 7 четвертей, а ширина мѣстами отъ 10 до 15
саженъ. Вода въ ней, отъ мшистаго дна, кажется
темною, но бывъ почерпнута въ сосудъ, имѣетъ цвѣтъ
чистый и на вкусъ пріятна. Весною и лѣтомъ во
время дождей рѣчка Сомба, какъ и всѣ другія, из-
мѣняетъ свою глубину и ширину.

Была ли рѣчка Сомба когда либо предметомъ про-
мышленности туземцевъ, неизвѣстно; но только но-
сила молва, что въ ней есть жемчужныя раковины,
а по этому и сдѣлано разысканіе. Ловля рако-
винъ произведена посредствомъ двухъ рабочихъ лю-
дей, которые въ три дня достали 145 раковинъ раз-
ной величины. Изъ этихъ раковинъ оказались съ
зернами жемчуга только девять, и изъ нихъ двѣ да-
ли по одному отличному зерну величиною съ горо-
шину, прочія же имѣли по два и даже по девяти зер-
нышекъ мелкихъ и неровныхъ.

Двѣ изъ этихъ раковинъ, одна пустая, а другая,
именно та, въ которой найдена одна изъ крупныхъ
жемчужинъ, препровождены для храненія въ музей
Горнаго Института. (Р. И.)

Кронштадтъ, 11-го Октября.

Англійскій корабль *Анна*, шкиперъ *Чивисъ*, изъ
Ливерпуля, съѣхъ на мель у Толбухина; немедленно
отправлены къ нему на помощь люди, и должно о-
жидать, что онъ скоро будетъ снятъ. (К. Г.)

шы, о 25 вiorst odległej od Karassubazaru a 65 od Sym-
feropola, ażeby z niey w następnym czasie przedawać naj-
lepsze owce na rozmnożenie, ale już nawet i teraz oświad-
cza gotowość zakupować dla żyjących elektoralne macio-
ry i barany w Saxonii i Prusiech, i wysłać je do Południo-
wey Rosyi razem ze stadami przez nią już kupionemi. —
Kupno płodowych owiec i baranów uskutecznia się pod
zarządem znajomego Professora i owczarza Radcy Sta-
nu *Schmaltza*, z Dorpatu. Częściową kupkę uskutecznia
w Saxonii synowiec i wychowaniec Professora *Schmal-*
tza, Saski Obywatel Bernard *Schmaltz*; w Prusiech, syn
Professora *Schmaltza*, który tam zarządza oycowskim
majątkiem. — Ponieważ Panu Professorowi *Schmaltz*
szczegółowie są znane kilkaset owczarni merynosów w
Prusiech i Saxonii, a przytém i sam zarządzał i jeszcze
zarządza różnemi znakomitemi owczarniami w obu Kró-
lestwach, przeto z zupełną ufnością można oczekiwać,
iż kupno uskuteczni się ze znajomością rzeczy i akura-
tnością. *P. Schmaltz*, i w czasie następnym będzie uczę-
stniczył w zarządzie owczarni tego zaprowadzenia, jako
czynnny jego Członek. Życzący kupować owce, mogą u-
dawać się do Administracyi kompanii chowu owiec w
Południowej Rosyi, w St. Petersburgu, na ulicy Ga-
lerney, w domu pod N. 43. (P. P.)

*O znaydowaniu się pereł w Gubernii Archangel-
skiej w powiecie Onezkim w rzece Sombie.*

Mała rzeczka Somba, od Władyczyńskiej warzel-
ni soli 15 wiorst odległa, z lewey strony wpadają-
ca do rzeki Onegi, wypływa z jeziora Somb, i płynąc
z początku przez błota, przerzyna się przez wysokie
z obu stron góry, zarosłe lasem modrzewiowym, jodło-
wym, sosnowym, brzożowym i osinowym, a w dolinach
czerechą, jarzębą i porzeczkami czarnemi. Sądząc
z obnażonych warst spadzistych brzegów Somb, skład
gór tamtejszych należy do warstowej farmacyi piaskow-
ca i wapienca. Ta rzeczka w drodze swej ma wiele za-
krętów, kamieni i progów, z których jeden wysoki na
pół sążnia, i ze wszystkimi swojemi zakrętami od je-
ziora do rzeki Onegi 60 wiorst przebiega. Dno jej ka-
mieniste, lub pokryte grubym szarego koloru pia-
skiem, na którym rośnie mech czarny; w którym na-
potykają się obfite tak martwe (mające samą tylko
skorupę), jako też i żywe konchy z perłami. Żywe
konchy, czyli te, w których się perła zawiera, znay-
dują się szczególniej na miejscach równych i spoko-
nych, i do połowy swojej wielkości bywają zagrzebane
w piasku, węższym końcem do góry obrócone. Pospolicie
z tego końca zawsze nieco się otwierają i puszcza-
ją z siebie kleisty szlam; za najmniejszym szelestem, lub gdy
ludzie rozmawiają, w okamgnieniu ściśle się zamy-
kają. Po wyjęciu ich z wody, gdy nieco poleżą na su-
chém miejscu, wydają cienki, lecz przykry i przecią-
gły głos, podobny do głosu kurcząt, które się świeżo
wykluły; po wpuszczeniu ich do wody, znowu się o-
twierają i puszcza-
ją szlam. Na dnie Somb, oprócz
mchu, rośnie osoka, piaskowiec i skrzyp. Głębo-
kość jej od 3 do 7 ćwierci, a szerokość miejscami
od 10 do 15 sążni. Woda w niej, z przyczyny
dna, mchem porośłego, zdaje się być ciemną, lecz wzię-
ta do naczynia, ma kolor czysty i smak przyjemny. W io-
sną i latem podczas deszczów, rzeczka Somba, jak i
wszelkie inne, odmienia swą głębokość i szerokość.

Czy była kiedykolwiek rzeka Somba przedmiotem
przemysłu cudzoziemców? nie wiadomo; tylko bie-
gała pogłoska, że się w niej znaydują konchy perłowe,
co też było powodem, iż zaczęto ich szukać. Łowienie
konch odbywa się przez dwóch robotników, którzy w cią-
gu trzech dni, dobyli 145 konch rozmaitej wielkości.
Z tych dziewięć konch tylko było z perłami, i dwie
z nich dały po jednej pięknej perle, wielkości grocho-
wego ziarna, inne zaś miały po dwa i nawet po dzie-
sięć ziarenek drobnych, nierównych.

Dwie z tych konch, jedna próżna, a druga, miano-
wicie ta, w której znaleziono jedną z buyniejszych pe-
reł, postano dla zachowania w Muzeum Górniczego In-
stitutu. (R. I.)

Kronstadt, 11-go Października.

Angielski okręt *Ann*, szypier *Chiwis*, z Liwerpool
osiadł na mieliznie u Tolbuchina; natychmiast postano
do niego na pomoc ludzi, i trzeba się spodziewać, że
prędko ztamtąd wydobędzie. (G. H.)

Варшава, 20-го Октября.

13-го числа с. м. въ 7 часовъ и 10 мин. вечера, на ясномъ небѣ, появилось у насъ Сѣверное Сіяніе. Полоса бѣлая, широкая, видомъ подобная радугѣ, а цвѣтомъ похожая на круги, которые иногда видны бываютъ около луны, въ недалекомъ разстояніи отъ горизонта, занимала цѣлую сѣверную часть неба и концами своими, въ странахъ сѣверо-восточной и сѣверо-западной, простиралась, до самого почти горизонта. Эта бѣлая дуга, будучи несравненно шире въ сѣверо-западной странѣ, нежели въ сѣверо-восточной, постепенно начала подниматься въ верхъ; и въ ту минуту, когда весьма яственно была обозначена, часть неба, находившаяся подъ нею, приняла цвѣтъ темно-голубой, такъ, что казалось будто другая дуга поддерживала первую: этотъ родъ тѣни придавалъ болѣе блеска бѣлой дугѣ. Средняя часть бѣлой дуги, наиболѣе возвышающаяся надъ горизонтомъ, имѣла нѣкоторое наклоненіе къ западу въ отношеніи меридіана, переходя чрезъ большую Медвѣдицу, гдѣ имѣла самую большую ширину. Сперва вся круглая полоса имѣла одинаковый видъ; потомъ въ 7 часовъ и 16 мин. изъ верхней ея части начали образоваться ясные лучи бѣлаго цвѣта, сперва короткіе, потомъ длиннѣе и многочисленнѣе. Около 7 часовъ 18 мин. изъ всей почти верхней части дуги, начали выходить въ болѣемъ количествѣ бѣлые столбы, которые расходились и дѣлались то длиннѣе, то короче; потомъ дуга со стороны восточной болѣе и болѣе становилась короче. Въ 7 часовъ и 25 м. восточная часть дуги совсемъ исчезла; но изъ остальной ея части т. е. изъ западной, выходили безпрестанно параллельные бѣлые столбы, которые часто, какъ бы силою вѣтра, подвигались по дугѣ къ западу, на подобіе морскихъ волнъ, колеблемыхъ вѣтромъ. Вскорѣ всѣ бѣлые столбы въ сѣверо-западной странѣ слились въ одинъ большой выгнутый столбъ, на подобіе хвоста кометы. Въ 7 часовъ 34 м. бѣлые столбы въ западной странѣ начали исчезать, а остался только блѣдноватый свѣтъ, подобный полосатымъ тучамъ, который въ 7 часовъ 36 м. также совершенно исчезъ. Близъ самаго горизонта въ сѣверной странѣ показался потомъ бѣлый блескъ, въ видѣ овальнаго круга, похожій на утреннюю зарю, который оставался въ продолженіи двухъ слѣдующихъ часовъ.

На освѣщенной такимъ образомъ части неба, въ 9 часовъ и 42 м. открылось великолѣпное зрѣлище Сѣвернаго Сіянія, въ багряномъ цвѣтѣ, и въ такомъ блескѣ, въ каковомъ оно только часто видимо бываетъ въ странахъ ближайшихъ къ полюсу. Сначала лазурь сѣверной страны неба, была покрыта тонкимъ облакомъ блѣдно-розоваго цвѣта; который постепенно переходилъ въ багряный и часть отъ часу увеличивался и распространялся. Разноцвѣтное освѣщеніе начиналось со стороны сѣверовосточной и распространялось къ западу; средина же его болѣе возвышенная надъ горизонтомъ нежели оконечности, занимала сѣверную страну, имѣя направленіе къ созвѣздію большой Медвѣдицы. Чрезъ нѣсколько минутъ послѣ того, свѣтлые столбы розоваго цвѣта начали подниматься въ верхъ почти параллельно, въ разныхъ мѣстахъ съ различными измѣненіями свѣта, переходя попеременно то въ свѣтло-розовый то въ багряный цвѣтъ. Основаніемъ или нижнею частію краснаго облака и столбовъ изъ него поднимавшихся былъ бѣлый блескъ, занимающій до самаго почти горизонта, сѣверную часть неба, въ видѣ полуциркуля. Когда разноцвѣтные столбы исчезали, небо въ сѣверо-восточной и сѣверо-западной странахъ, помрачалось иногда пурпурнымъ туманомъ, который образовывалъ какъ бы тучу, иногда столь густую, что она закрывала даже меньшія звѣзды. Когда исчезъ этотъ туманъ, ясные столбы начали попрежнему восходить, иногда столь высоко, что даже простирались до звѣздъ малой Медвѣдицы и головы Дракона. Въ 9 часовъ и 52 м. перпендикулярныя полосы были уже непримѣтны; однако же красный цвѣтъ еще оставался, подвинувшись только отъ востока къ западу надъ самымъ горизонтомъ, гдѣ началъ болѣе усиливаться, образуя опять возвышающіеся столбы. Въ 9 часовъ и 56 м. багровый цвѣтъ былъ почти незамѣтенъ, а около 10 ч. вовсе исчезъ.

Во время сего явленія небо было совершенно ясно; луна, будучи въ первой четверти, сіяла во всемъ блескѣ. Сначала вѣялъ сѣверо-восточный слабый вѣтеръ, потомъ наступила совершенная тишина, наконецъ воздухъ сдѣлался влажнымъ и часъ отъ часу холоднѣе, такъ что въ 7 часовъ и 30 м. термометръ показывалъ $+7^{\circ} 0$ Ц., въ 10 часовъ $+4^{\circ} 5$ Ц. въ полночь $+3^{\circ} 6$ Ц. Барометръ стоялъ постоянно на 763,52 миллиметровъ. (D. P.)

Варшава, дня 20-го Паździernika.

Дня 18 б. м., о godzinie 7-ey min. 10 wieczorem, na wypogodzonem niebie, pokazala się u nas Zorza Północna. Pas biały, szeroki, kształtem do łuku tęczy, a barwą do kół niekiedy księżyc otaczających podobny, nie zbyt wysoko nad poziomem, zajmował całą północną część nieba; a końcami swojemi, w stronach północno-wschodniej i północno-zachodniej, do samego prawie poziomu dochodził. Wspomniony dopiero łuk biały, większą szerokość w stronie północno-zachodniej niż w północno-wschodniej mający, coraz wyżej się wznosił; a w chwili, gdy się najwyraźniej malował, część nieba tuż pod nim położona, przybrała barwę błękitną, tak ciemną, iż się zdawało, jakoby drugi łuk, pierwszy podierał: rodzaj ten odcienia dodawał większej świetności łukowi białemu. Środkowa część łuku białego, która miała oraz największe nad poziom wyniesienie, padała nieco na zachód względem południka, przechodząc przez gwiazdy Niedźwiedzia wielkiego, gdzie była najszerzą. Z początku cały pas kołisty utrzymywał się w postaci niezmiennej; później o godzinie 7 minucie 16, z górnej części onego występować zaczęły jasne smugi, koloru białego, nasamprzód krótkie, następnie coraz dłuższe i liczniejsze. O godzinie 7 min. 18 z całego prawie górnego obwodu wybiegała wielka liczba słupów białych, rozchodzących się, które już się przedłużały, już znowu skracały; następnie, łuk od strony wschodniej coraz bardziej się skracał. O godzinie 7 min. 25, część łuku wschodnia zupełnie znikła; lecz z części onego pozostały, t. j. zachodniej, wybiegały jeszcze wciąż słupy białe i równoległe, które się często, jakby wiatrem pędzone, po łuku ku zachodowi zsuwały, na podobieństwo fal morskich, wiatrem poruszanych. Wkrótce wszystkie słupy białe zebrały się w stronie północno-zachodniej w jeden słup wielki, wygięty, do ogona wielkiej komety podobny. O godzinie 7 min. 34 zaczęły słupy białe niknąć i w stronie zachodniej, a pozostało blade tylko światło, do chmur smużystych podobne, które też o godzinie 7-mej min. 36 całkiem zniknęło. Przy samym poziomie w stronie północnej pokazała się potem jasność biała, postaci owalnej, do zorzy rannej podobna, która przez dwie następne godziny wciąż trwała.

Na tak rozjaśnionej części nieba zaczął się o godzinie 9 minucie 42 przedstawiać wspaniały widok zorzy północnej, w kolorze purpurowym, i w takim blasku, w jakim tylko w krajach bliższych bieguna często postrzegać się daje. Z początku błękit północnego nieba pokryty był lekkim tylko tłem blade różowem; potem przechodził w mocniejszy kolor purpurowy, który się coraz bardziej ożywiał, i coraz więcej rozszerzał. Światło kolorowe zaczynało się ze strony Północno-Wschodniej, i rozciągało aż ku zachodowi; część środkowa jego, bardziej jak części pobrzeżne nad poziom wzniesiona, zajmowała stronę północną, padając na konstellacyę Niedźwiedzia wielkiego. W kilka minut później zaczęły świetne słupy różowe do góry prawie równoległe się wznosić, i to w różnych przedziałach i z różnym natężeniem światła, raz w kolor biało-różowy, drugi raz w purpurowy wpadając. Podstawą czyli granicą dolną tak tła czerwonego, jako i słupów z niego w górę wybiegających, była jasność biała, północną stronę nieba, w kształcie odcinka koła, aż do samego poziomu zajmująca. Gdy słupy kolorowe zniknęły, firmament w stronie północno-wschodniej i północno-zachodniej pokrywał się czasem mgłą purpurową, która tworzyła jakoby chmurę czerwoną, niekiedy tak grubą, iż gwiazdy mniejsze zakrywała. Po zeyściu tej mgły, słupy świetne zaczęły znowu występować, niekiedy tak wysoko, iż gwiazd Niedźwiedzia małego i głowy Smoka sięgały. O godzinie 9 min. 52 smugi pionowe były już nieznaczne; wszakże czerwoność jeszcze się utrzymywała, posuwawszy się tylko ze wschodu ku zachodowi po nad sam poziom, gdzie mocniejszą być zaczęła, przedstawiając tamże znowu wznoszące się słupy. O godzinie 9 m. 56 czerwoność stała się prawie nieznaczną, a o godzinie 10 całkiem zniknęła.

Podczas tego fenomenu niebo było zupełnie pogodne; księżyc po pierwszej kwadrze pięknie przyświecał. Z początku powiewał słaby tylko wiatr północno-wschodni, później zaś powietrze było całkiem spokojne, z resztą wilgotne, i coraz bardziej zimne, tak, iż o godzinie 7 min. 30 stan termometru był $+7^{\circ} 0$ C., o godzinie 10 $+4^{\circ} 5$ C. a o północy $+3^{\circ} 6$ C. Barometr utrzymywał się wysoko na 763,52 milimetrów. (D. P.)

21-го Октября.

Вчерашняго числа послѣдовало торжественное открытіе новоучрежденнаго Института сельскаго хозяйства въ Маримонтѣ. Съ 10 утра, все ученики Института въ форменныхъ мундирахъ находились въ главной залѣ засѣданій въ Моримонтскомъ дворцѣ, съ Директоромъ своимъ Колежскимъ Совѣт. *Озаровскимъ* и многими Профессорами. Въ 11 часовъ прибылъ главный Директоръ, П. К. В. Д. Д. и Народ. Посвѣщ. Генераль-Лейтенантъ *Головинъ* съ Членами Правител. Коммис., а потомъ удостоили засѣданіе своимъ присутствіемъ, Епископъ Номинантъ Августовскій *Страшинскій*, Генераль отъ Кавалеріи *Гр. Ожаровскій*, Генераль *Окуневъ* и многія другія знатныя особы. Обозрѣвъ кабинеты и музеи принадлежащіе Институту, Государ. Референдарій *Лащинскій*, Президентъ города Варшавы, какъ председательствующій въ Надзирательномъ Комитетѣ Института, открылъ засѣданіе; потомъ Директоръ Института, подробно изъяснилъ кругъ его дѣйствій и цѣль. За тѣмъ почтенные посѣтителі отпраздновали въ церковь Института, гдѣ Е. Преосв. Епископ. *Страшинскій*, въ краткой, но трогательной рѣчи, изложилъ ученикамъ ихъ обязанности, поощряя ихъ къ усердному исполненію оныхъ. Церемонія кончилась благодарственнымъ молебномъ. По выходѣ изъ церкви Е. Высокопревос. Главный Директоръ П. К. В. Д. Д. и Народ. Посвѣщ. съ окружающими его особами, осматривалъ жилище учениковъ, залы учебныя и столовыя, коихъ отличное устройство, возбуждало всеобщее удовольствіе. (G. C.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 25-го Октября.

Его Императорское Высочество Великій Россійскій Князь МИХАИЛЬ путешествуя изъ Голландіи, 20-го ч. с. м. прибылъ со свитою въ Кельнъ и переночевавъ въ гостинницѣ, на другой день по утру отправился въ дальнѣйшій путь въ Франкфуртъ на М. (D. P.)

Н и д е р л а н д ы.

Гага, 20-го Октября.

Его Кор. Велич. изъ трехъ представленныхъ кандидатовъ, наименовалъ Г-на *Лузакъ* Президентомъ второй Палаты Генеральныхъ Чиновъ.

— Слышно, что Его Кор. Высоч. Принцъ *Оранскій*, вскорѣ предприметъ путешествіе въ провинціи Свѣрнаго Брабанта.

— Его Императорское Высочество Великій Князь МИХАИЛЬ, третьяго дня былъ въ Роттердамѣ; впрочемъ не отплылъ въ Лондонъ, но возвращается опять въ Гагу, въ намѣреніи, какъ слышно, отправиться отсюда въ Франкфуртъ на М.

— Профессоръ *Готманъ фонъ Фаллерслебенъ* изъ Бреслава, который нѣсколько времени жилъ въ Лейденѣ, нашелъ въ тамошней Университетской Библиотецѣ Голландскій манускриптъ *Саксонскихъ законовъ XIII столѣтія* и Саксонскій словарь IX столѣтія, и наконецъ на пергаминахъ: *Registra bonorum et reddituum Episcopi Vratislaviensis*.

— Въ нѣкоторыхъ странахъ Голландіи видѣли блестящее сѣверное сіяніе не только 18-го, но и 15 ч. Октября. (A. P. S. Z.)

Г е р м а н і я.

Франкфуртъ на М., 23-го Октября.

Его Императорское Высочество Великій Князь МИХАИЛЬ вчера со свитою прибылъ сюда изъ Гаги и остановился въ Русской гостинницѣ.

(A. P. S. Z.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 18-го Октября.

Вчера, по просьбѣ Гг. *Пейроне* и *Шантелоза*, за разстроеннымъ ихъ здоровьемъ, Король приказалъ выпустить ихъ изъ замка Гама. Г. *Пейроне* получилъ дозволеніе жить въ Монферанѣ (въ Жиронскомъ Департ.), а Г. *Шантелозъ* въ Департаментѣ Лоарскомъ, давъ честное слово, отсюда не выѣзжать.

— Эскадра Адмирала *Гюгона* 6-го ч. с. м. въ 11 часовъ утра, была противъ Барселлоны. Англійскій корабль *le Rodney*, привѣтствовалъ оную обыкновенными залпами, на которыя отвѣчали Французскіе корабли, не входя впрочемъ въ портъ.

— Правительство получило изъ Байонны отъ 16 ч. въ 8 часовъ вечера, слѣдующую телеграфическую депешу: „*Гомесъ* 6-го ч. разбивъ при Баене Генерала *Эскаланте* прибывшаго изъ Малаги, чтобы заступитъ ему дорогу, овладѣлъ Алкала-ла-Реаль. Авангардъ Бригады *Але* въ тотъ же день прибылъ въ Жаенъ, и надѣясь преслѣдовать ему дорогу въ Гранаду; въ Мадридѣ весьма опасаются слѣдствій этихъ движеній. Между тѣмъ ассигнаціи весьма понизились.

— Пишутъ изъ Байонны отъ 13-го ч. с. м. „Изъ

Дня 21-го.

Вдню вчерашнемъ наступило урочистое открытіе наново устроеннаго Института Господарства вѣйскіе въ Маримонте. Одъ години 10 зрана очекивали жуъ всеыси ученики института, въ przepisanych mundurach, въ sali głównej posiedzeń въ pałacu Marymontskim, mającъ на czele swoimъ Dyrektora Wgo Radzycę Kol. *Oczapowskiego* i grono Professorów. O 11 przybył JW. Dyrektor Główny K. R. S. W. D. i O. P. Jenerał-Leytenant *Gołowin* z Członkami Kom. Rząd. a następnie zaszczyli posiedzenie obecnością swoją JW. Biskup Nominat Augustowski JX. *Straszyński*, Jenerał jazdy Hr. *Ożarowski*, Jenerał *Okuniew* i wiele innych znakomitych gości. — Po obejrzeniu gabinetów i muzeów do instytutu należących, zagał posiedzenie JW. Referendarz Stanu *Łaszczyński*, Prezydent miasta Warszawy, jako Prezydujący w Komitecie nadzorczym instytutu gospodarstwa wiejskiego; poczemъ Dyrektor Instytutu, wymównie skreślił jego zakresъ działań i przeznaczenie. — Następnie, całe dostojne towarzystwo, udało się do kaplicy instytutowej, gdzie JW. JX. Biskup *Straszyński* w pięknej i krótkiej przemowie, wskazał uczniomъ ichъ obowiązki i do gorliwego wypełnienia zachęcił. *Te Deum laudamus* obrzędъ tenъ zakończyło. Po wyjściu zъ kaplicy, JW. Dyrektor Główny K. R. S. W. D. i O. P. z otaczającymi go osobami, oglądał mieszkanie uczniów, sale naukowe i sale jadalne, których wzorowe urządzenie powszechnie wzbudziło zadowolenie. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s i j.

Berlin, dnia 25 Października.

Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIAŻE Rosyy-ski MICHAŁ, jadącъ zъ Hollandyi, przybył d. 20 b. m. zъ orszakiemъ swoimъ do Kolonii, i odbywszy noclegъ w domu zajezdnymъ, udał się nazajutrzъ rano wъ dalszą podróżъ do Frankfortu nad Menem. (D. P.)

N I D E R L A N D Y.

Haga, 20-go Października.

J. K. Mość, ze trzechъ przedstawionychъ kandydatów, mianowałъ P. *Luzac*, Prezydentemъ drugiej Izby Stanówъ Jeneralnychъ.

— Słychać, że J. K. Wys. Xiaże *Oranii*, wkrótce przedsięwzemie podróżъ do Prowincyi Brabancyi Północney.

— Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIAŻE MICHAŁ, wczorazъ byłъ wъ Rotterdamie, nieodpłynął jednakъ do Londynu, lecz powrócił do Hagi, i uda się ztąd, jakъ słychać, do Frankfortu n. Menem.

— Professor *Hoffmann von Fallersleben* zъ Wrocławia, który czasъ niejaki bawiłъ wъ Leydzie, znalazłъ wъ tamiecznej bibliotece Uniwersytetu rękopisъ hollenderski *Prawa Saskiego* zъ wieku XIII, równie jakъ i Saskie wykłady słówъ zъ wieku IX, a na ostatekъ wъ pergaminowymъ rękopisie: *Registra bonorum et reddituum Episcopi Vratislaviensis*.

— Wni-którychъ okolicachъ Hollandyi, nietylko wъ nocу d. 18, lecz nawet d. 15 Października, widziano świetną zorzę północną. (A. P. S. Z.)

N i e м с ы.

Frankfort nad Menem, dnia 23 Października.

Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIAŻE Rosyy-ski MICHAŁ, przybył tu wczorazъ zъ orszakiemъ zъ Hagi i wysiadłъ wъ hotelu Rosyyjskim. (A. P. S. Z.)

F r a n c ы я.

Paryż, dnia 18-go Października.

Przezъ postanowienie Królewskie daty wczorajszej, Panowie *Peyronnet* i *Chantelauze*, otrzymali ze względu na nadwergzony stanъ zdrowia, pozwolenie mieszkania: pierwszy wъ Monferand (departamencie Girony), a drugi wъ departamencie Loiry, na słowo, że się ztamtądъ nie oddalą.

— Eskadrę Admirala *Hugon* widziano d. 6 b. m. o godzinie 11 rano pod Barceloną. Stojący tamъ okrętъ angielski *Rodney*, powitałъ ją wystrzałami, na co odpowiedziała, ale do portu nie wpłynęła.

— Rządъ otrzymałъ depeszę telegraficzną zъ Bayonny daty 16-go Października o godzinie 8 wieczoremъ, treści następującej: „*Gomez*, pobiwszy dnia 6 pod Baena Jenerala *Escalante*, który, śpieszącъ zъ Mалаgi, chciałъ mu zayśćъ drogę, zająłъ Alcala-la-Real. Tegożъ samego dnia byłъ Brygadyer *Alaix* zъ brygadą swoją wъ Jaen; nie wątpiłъ on, że potrafi przeciąćъ drogę *Gomezowi* do Grenady. Wъ Madrycie wyglądają końca tychъ obrótówъ zъ niejaką obawą. Papiery publiczne spadły tamъ znacznie.

— Listъ zъ Bayonny podъ d. 13 b. m. wyraża: „Dono-

Элизонды уведомляютъ, что Карлистами удалось пройти чрезъ Пампелунскую линію въ Валкарлосъ. Пятый Наварскій баталіонъ подъ командою *Донъ-Луисъ-Этшеварія*, съ успѣхомъ совершилъ этотъ походъ, и овладѣлъ при семь деревней Цуріани. Христиносы напрасно старались опять взять это мѣсто. Англіійскій Полковникъ *Вильде*, уведомленный въ самомъ скоромъ времени о сихъ обстоятельствахъ посредствомъ Христиносскаго Офицера, принужденъ теперь вмѣсто того, чтобы слѣдовать чрезъ Валкарлосъ въ Пампелуну, предпринять путь въ Яку чрезъ Олеронъ, чтобы соединиться съ *Эспартерою*.

19-го Октября.

Король занимался сегодня съ Министрами Финансовъ, Народнаго Просвѣщенія, Внутреннихъ и Иностранныхъ Дѣлъ.

— Графъ *Поццо-ди-Борго* большимъ пользуется уваженіемъ у Короля, и почти ежедневно посѣщаетъ Тюльерійскій Дворецъ. Со времени возвращенія его изъ поѣздки къ водамъ, старой этотъ дипломатъ помолодѣлъ, и вскорѣ обратно намѣренъ отправиться въ Лондонъ.

— *Людвигъ Филиппъ*, Князь *Таллейранъ*, Графъ *Поццо-ди-Борго* и Генералъ *Себастьяни*, постоянно имѣютъ одинаковый образъ мыслей.

— Белгійскій Король давалъ сегодня Барону *Ротшильду* частную аудіенцію. Посему разнесся слухъ, что Белгійское Правительство намѣрено сдѣлать новый заемъ.

— Принцесса *Аделаида*, сестра Короля, весьма нездорова.

— Сиръ *Р. Пиль* за нѣсколько предъ симъ дней отправился въ Лондонъ, но онъ отлучился отсюда только на два или на три недѣли, потому, что онъ не имѣетъ никакой другой цѣли, какъ только исполнить желаніе своихъ избирателей, которые хотѣли дать въ честь его большое пирушество. Леди *Пиль* съ дочерью останутся въ Парижѣ, и изъ всего видно, что они проживутъ большую часть зимы въ этой столицѣ.

— Жур. *Charte de 1830*, опровергаетъ сообщенное нѣкоторыми журналами извѣстіе, что Генералъ *Амалинъ*, Адъютантъ Короля, выѣхалъ въ Ст. Петербургъ.

— *Г. Тьеръ*, какъ утверждаетъ одинъ здѣшній журналъ, занимается въ своемъ путешествіи исторіею Венеціи, и намѣренъ намѣстѣ изслѣдовать источники.

— На сегодняшней биржѣ Испанскія ассигнаціи понизились 5-ю процентъ въ слѣдствіе объявленія о неуплатѣ причитающихся 1-го ч. Ноября, дивидендовъ.

20-го Октября.

Вчера Король давалъ аудіенцію Папскому Нунцію. — Министерская вечерняя газета опровергаетъ извѣстіе о болѣзни Принцессы *Аделаиды*.

— На биржѣ распространился слухъ, что Генералъ *Родиль*, имѣя подъ командою 10,000 ч., ворвался въ Андалузію.

— Король Белгійскій вчера присутствовалъ при представленіи оперы въ большомъ оперномъ театрѣ, вмѣстѣ съ Герцогами *Орлеанскимъ* и *Немурскимъ*.

— Въ Валенсіи явленіе Севернаго Сіянія 18-го ч. с. м. произвело большой страхъ, потому, что его всѣ почитали сначала заревою большаго пожара.

— Телеграфическая депеша изъ Байонны отъ 18-го ч., прерванная вчера, оканчивается такъ: „Писутъ также, что *Гомесъ* оставилъ Кордову и овладѣлъ фортъ, гдѣ скрылись чиновники и милиція. О походѣ его отъ Алкалы не слышно ничего новаго. *Родиль* находился 18-го ч. въ Консуэгрѣ.“

— Сегодня Правительство получило слѣдующую телеграфическую депешу изъ Перпиньяна отъ 18-го ч. Октября: „8-го ч. с. м., *Гомесъ*, въ 12 часахъ пути отъ Малаги, нанесъ совершенное пораженіе корпусу Генерала *Ескаланте*, состоящему изъ 1,200 чел.; *Ескаланте* самъ съ 8 чел. спасся бѣгствомъ. Въ Малагѣ народъ умертвилъ одного стараго лекаря съ его сыномъ, которые обличены были въ приверженности къ карлизму, но освобождены военною комиссіею. Сношенія между Мадритомъ и Андалузіею прекращены Карлистами. Центральная армія 7-го ч. овладѣла городомъ Бацейтою, разбивъ Полковника *Форкавелла* потерявшаго 80 чел. *Гурреа*, преслѣдовавшій въ горахъ многіе отряды Карлистовъ, 13 ч. находился въ Ваназѣ; 14-го ч. прибылъ онъ въ Барселлону для полученія подкрѣпленій. (A.P.S.Z.)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 18-го Октября.

Сиръ *Р. Пиль*, по донесеніямъ здѣшнихъ журналовъ, еще въ прошедшую Пятницу возвратился сюда, и съ семействомъ отправился уже въ свои помѣстья. (При семь неизлишне будетъ донести о ложномъ извѣстіи, сообщенномъ вчера Французскими

сзъ *Elisondo*, изъ Карлиści potrafili przełamać linię z Pampeluny do Valcarlos. Piąty batalion Nawarcki pod dowództwem *Don Luis Etchevarria* pomyślnie uskutecznił to działanie, przy tém zajął wieś Zuriani. Krystynisci nadaremnie usiłowali odzyskać to stanowisko. Półkownik Angielski *Wilde*, uwiadomiony o tém przez wysłanego śpiesznie oficera Krystynistów, zamiast udania się przez Valcarlos do Pampelony, będzie musiał ciągnąć przez Oleron do Jacca, aby się złączył z *Espartero*.”

Dnia 19.

Król pracował dzisiaj z Ministrami skarbu, oświecenia narodowego, spraw wewnętrznych i stosunków zewnętrznych.

— Hrabia *Pozzo-di-Borgo* jest bardzo poważany od Króla, i bywa w pałacu Tuilleryyskim prawie codziennie. Od czasu powrotu z wód, sądziwy ten dyplomatyk odmłodził, i ma wkrótce udać się napowrót do Londynu.

— *Ludwik Filip*, *Książę Talleyrand*, Hrabia *Pozzo-di-Borgo* i Jenerał *Sabastiani*, są stale jednego i tego samego sposobu myślenia.

— Król Belgów dał dziś prywatne posłuchanie Baronowi *Rotschildowi*, co dało powód do wieści, iż Rząd Belgijski chce zaciągnąć nową pożyczkę.

— Książniczka *Adelaida*, siostra Króla, bardzo jest chora.

— Sir Robert *Peel* wyjechał ztąd przed kilką dniami do Londynu; atoli niebytność jego potrwa tylko dwa lub trzy tygodnie, gdyż podróż jego nie ma innego celu, jak uczynić zadosyć zaproszeniu wyborców, którzy chcą dać wielką ucztę dla niego. Małżonka jego i córka pozostały w Paryżu, gdzie, jak się zdaje, większą część zimy przepędzą.

— Dziennik *Charte de 1830* zaprzecza wiadomości, umieszczonej w kilku innych dziennikach, jakoby Jenerał *Athalin*, Adjutant Króla Jmci, wyjechał do Petersburga.

— Jeden z tutejszych dzienników zapewnia, iż Pan *Thiers* w podróży swej pracuje nad historią Wene-cyi, i ma zamiar na miejscu śledzić źródła.

— Na dzisiejszej giełdzie papiery hiszpańskie spadły o 5 procent, skutkiem ogłoszenia o niewypłaceniu przypadającej 1-go Listopada dywidendy.

Dnia 20.

Wczora Król dawał posłuchanie Nuncyuszowi Papieżkiemu.

— Ministeryalny dziennik wieczorny zaprzecza pogłosce o chorobie Książniczki *Adelaidy*.

— Na giełdzie mówiono, że Jenerał *Rodil*, wyruszywszy na czele 10,000 ludzi, wkroczył do Andaluzji.

— Król Belgów obecnym był wczora na repertuaru wielkiej opery, w towarzystwie Książąt *Orleans* i *Nemours*.

— W Valenciennes d. 18 t. m. ukazanie się zorzy północnej, dało powód do wielkiej obawy, gdyż czas niejaki poczytywano to powszechnie za wielki pożar.

— Przerwana wczora depesza telegraficzna z Bayonny pod d. 18, tak się kończy: „Słychać, że *Gomez* nie pierwej oddał się z Korduby, aż po poddaniu się cydadelli, w której zamknęły się władze i milicja. O jego pochodzie dalszym od Alcala, nie masz żadnej wiadomości. Jenerał *Rodil* znajdował się d. 18 w Consuegra.

— Rząd otrzymał dziś następującą telegraficzną depeszę z Perpignan pod d. 18 Października: „*Gomez* poraził zupełne dnia 8 b. m. o 12 mil od Malagi korpus Jenerała *Escalante*, wynoszący 1,200 ludzi; *Escalante* z 8-mią tylko żołnierzami ratował się ucieczką. W Maladze pospółstwo zamordowało pewnego starego lekarza i syna jego, którzy, oskarżeni o sprzyjanie Karolistom, zostali uwolnieni przez komisję wojskową. Związki między Madytem i Andaluzją są przerwane przez Karolistów. Armia kródkowa, porażony Półkownik *Forcavell*, który utracił 80 ludzi, zajął d. 7 b. m. miasto Beceyte. *Gurrea*, który w górach ścigał kilka oddziałów Karolistów, znajdował się dnia 13 w Vanasa; d. 14 przybył do Barcelloны, dla o- trzymania posiłków. (A.P.S.Z.)

BRYTANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 18 Października.

Sir *R. Peel*, jak donoszą tutejsze dzienniki już w przeszły piątek tu powrócił, i ze swą familią wyjechał do dóbr swoich. (Przy tém musimy sprostować błędną wiadomość, podług francuzkich dzienników pomieszczoną wczora pod Paryżem, że Sir *R. Peel* ma zamiar,

журналами въ статьѣ: Парижъ, что Сиръ Р. Диль буд-то имѣлъ намѣреніе опять ѣхать въ Парижъ и остано-вля тамъ на долго). Также и Сиръ Генри Пернелль изъ Парижа сюда прибылъ.

— По словамъ журнала *Limerick Chronicle*, Г. Маврикій О'Коннелль, послѣ продолжительной болѣзни, опять выздоровѣлъ.

— Изъ многихъ Британскихъ портовъ получаютъ извѣстія о большихъ опустошеніяхъ, причиненныхъ тамъ бурей. Вчера по утру, во время сильнаго тумана, пароходъ *Magnet* наѣхалъ на *Red Rower*, такъ, что послѣдній тотчасъ потонулъ и не было возможности его спасти; однако при этомъ случаѣ не погибъ ни одинъ человѣкъ. Также и *Magnet* очень поврежденъ и немогъ плыть далѣе.

— Народонаселеніе Великобританіи увеличивается теперь ежегодно отъ 280 — 300,000 душъ.

— *Courrier* пишетъ: „Наши письма изъ Мадрита отъ 8-го ч. подтверждаютъ только давно полученные здѣсь извѣстія о движеніяхъ *Гомеса* и о его успѣхахъ. Они также утверждаютъ, что Королева охотно желаетъ оставить Мадридъ; но *Гомесъ*, несмотря на походъ въ Андалузю, кажется намѣренъ, преслѣдовать ея на югъ. Въ Бургосѣ она былабы вѣроятно столь же небезопасна какъ и въ Мадридѣ.“

— Лордъ *Пальмерстонъ* пріѣхалъ съ визитомъ къ Лорду *Мельбурну* въ Брокетгалль.

— Пароходъ *Плутонъ* взялъ въ Плимутъ артиллерійскіе запасы къ Сѣвернымъ Испанскимъ берегамъ; также и отрядъ Кор. морскихъ войскъ, который уже былъ въ готовности, отплылъ на немъ же.

— Изъ верхней Канады увѣдомляютъ, что Г. *Маккензіе*, хочетъ подать Королю прошеніе, ходатайствуя у Е. В-ва объявить Канаду независимою со стороны материка.

— Съ кораблемъ оставившимъ *Пару* въ концѣ Августа, получено извѣстіе, что тамъ все спокойно, и начальники мятежниковъ казнены. Бразилійская эскадра стояла при Тутукѣ. (A.P.S.Z.)

21-го Октября.

Слышно, что Лордъ *Пальмерстонъ* впалъ въ сильную нервную горячку.

— Белгійскій Посолъ, Генераль *Гоблетъ*, прибылъ сюда вчера въ сопровожденіи своего Аютанта, Капитана *Алларда*.

— Во Вторникъ жители Лондона были чрезвычайно напуганы, потому, что они сѣверное сіяніе, которое здѣсь появилось вечеромъ между 7 и 9 ч., почли заревомъ большаго пожара въ сѣверной части столицы; приведено было въ движеніе множество пожарныхъ трубъ, прежде нежели узнали о заблужденіи.

— Слухъ о томъ, что Лордъ *Пальмерстонъ* впалъ въ нервную горячку, кажется есть чистая выдумка.

— Новый Оттоманскій Посолъ при здѣшнемъ дворѣ *Решидъ-Бей*, прибылъ сюда со свитою въ Понедѣльникъ.

— Парламентъ вчера въ торжественномъ засѣданіи отсроченъ до 8 Декабря. (G. C.)

Б Е Л Г І Я.

Брюссель, 20-го Октября.

Герцогъ *Оссунъ* и Маркизъ *Мирафлоресъ*, возвратились въ Мадридъ.

— Белгійскій Мониторъ увѣдомляетъ, что Король дозволилъ Государственному Министру *Эваину* и Оберъ-Маршалу Графу *Аршоту*, возложить и носить пожалованные имъ Королевою Португальскаго Божіе Кресты. (A.P.S.Z.)

И Т А Л І Я.

Римъ, 6-го Октября.

По письмамъ изъ Турина, тамъ надѣются, что Французское Правительство со всею строгостію выступитъ противу Швейцаріи и принудитъ къ удовлетворенію т. е. къ изгнанію политическихъ выходцевъ. Со стороны Туринскаго Двора при такомъ предположеніи, сдѣланы приготовленія, чтобы дѣйствовать согласно съ Франціею. Другія Государства намѣрены не только запереть границы Швейцаріи, но въ случаѣ нужды еще далѣе распространить принудительныя мѣры. Надобно думать, что если Форотъ не исполнитъ желаній сосѣдственныхъ державъ и если несогласится сдѣлать распоряженіе для изгнанія выходцевъ безъ всякой пощады, или если его распоряженій не будетъ уважать Правительство Кантона, то часть Швейцаріи будетъ осаждена. И такъ должно совѣтовать всѣмъ Швейцарскимъ властямъ, не доходить до крайности, и немедленно приступить къ удаленію политическихъ выходцевъ.

11-го Октября.

Объявленная демократическая Конституція въ Португаліи, по живнѣю здѣшнихъ Португальцевъ, бу-

еще поворѣтъ до Парижа и долго тамъ забавитъ.) Также *Sir Henry Parnell* ту поворѣтъ.

— Подлугъ *Limerick Chronicle*, П. Маурей О'Коннелль, по дѣлугей chorobie, znovu przyszedł do zdrowia.

— Z rozmaitych portów Angielskich dochodzą wiadomości o wielkich spustoszeniach, zrządzonych tam przez burzę. Parochod *Magnet* wczora rano podczas gęstej mgły najechał na *Red Rower*, tak, iż ostatni natychmiast się ponurzył, i niemógł być wyratowany; żaden z ludzi nie stracił przytém życia. Takż i *Magnet* mocno jest uszkodzony i niemoże dalej pływać.

— Ludność Brytanii Wielkiej powiększa się teraz corocznie o 280—300,000 dusz.

— W *Courrier* czytamy: „Listy nasze z Madrytu pod d. 8, potwierdzają tylko dawno już otrzymane wiadomości, o poruszeniu *Gomeza* i jego powodzeniach. Listy te takż utrzymują, że Królowa szczerze myśli opuścić Madryt; lecz *Gomez*, pomimo swego pochodu do Andaluzji, zdaje się mieć zamiar, przeciąć jej ucieczkę na południe. W Burgos zapewna byłaby tak równie niebezpieczną, jak i w Madrycie.“

— Lord *Palmerston* znajduje się teraz z odwiedzeniem u Lorda *Melbourne* w Bockethall.

— Parochod *Pluton* zabrał z Plymouth zapasy artyleryjskie ku brzegom Hiszpanii; takż na tym okręcie wyszedł pod żagle oddział Królewskich wojsk morskich, który już od niejakiго czasu był w pogotowiu do odpłynienia.

— Z wyższej Kanady donoszą, że P. *Mackenzie*, chce podać Królowi petycję, w której upraszać ma J. K. Mość, o ogłoszenie Kanady za niezawisłą od lądu.

— Przez okręt, który ku końcowi Sierpnia opuścił *Para*, dowiadujemy się, iż tam panuje spokojność, a naczelnicy powstania zostali straceni. Eskadra Brazylijska stała pod Tutuca.

Dnia 21.

Mówią, że Lord *Palmerston* zachorował na gorączkę nerwową, której paroxymy bardzo są mocne.

— Poseł Belgicki Jenerał *Goblet*, wczora ze swym Adjutantem, Kapitanem *Allard*, z Bruxelli tu przybył.

— We wtorek mieszkańcy Londynu w wielkim byli strachu, gdyż zorza północna, która się tego wieczora między 7 a 9 ukazała, z początku wzięta była za wielki pożar w północnej części miasta; wielka liczba siłkawk zostawała w ruchu, nim się przedświadczone o błędzie.

— Pogłoska, że Lord *Palmerston*, cierpi nerwową gorączkę, zdaje się być czystym wymysłem.

— Nowy Poseł Ottomański przy tutejszym dworze *Reszyd Bey*, w poniedziałek z orszakiem tu przybył.

— Wczora na uroczystym posiedzeniu, Parlament odroczone został do 8 Grudnia. (A.P.S.Z.)

B E L G I A.

Bruxella, 20-go Października.

Xiążę *Ossuna* i Markiz *Miraflores*, wyjechali z powrotem do Madrytu.

— *Moniteur Belge* donosi, iż Minister Stanu, Baron *Evain* i Wielki Marszałek, Hrabia *Arschot*, otrzymali od Króla pozwolenie noszenia wielkich krzyżów orderowych, któremi ich Królowa Portugalska zaszczycała. (A.P.S.Z.)

W ł o s n y.

Rzym, dnia 6 Października.

Podług listów z Turynu, tam się spodziewają, że Rząd Francuzki wystąpi z całą surowością przeciwko Szwajcaryi, i przymusi do wygnania wychodniów politycznych, jako żadanego zadowolenia. Ze strony dworu Turynskiego, w tymże zamiarze poczynione zostały kroki, dla postępowania zgodnie z Francją. Inne Państwa mają zamiar, nie tylko ściśle zamknąć granice Szwajcaryi, lecz w razie potrzeby, dalej jeszcze rozciągnąć zmuszające środki. Jest przyczyna do wierzenia, iż jeśli Kanton Prezydujący nieodpowie życzeniom Państw sąsiednich, lub jeśli się niezgodzi na wygnanie wychodniów, bez żadnego ograniczenia, lub jeśli jego rozporządzeń niebędzie uważał Rząd Kantonu, wówczas nastąpi wojskowe osadzenie części Szwajcaryi. Należy więc radzić wszystkim Szwajcarskim władzom ażeby się niedopuszczały do ostateczności, i niezwłocznie przystąpiły do wydalenia wychodniów politycznych.

Dnia 11.

Ogłoszenie konstytucji demokratycznej w Portugalii, podług zdania znajdujących się tu Portugalczyków,

детъ существовать не долго; народъ никогда ее не одобрялъ и тѣмъ менѣе теперь одобрить. Приверженцы *Донъ Мигуэля* видятъ въ этихъ перемѣнахъ начало переворота, который послѣдуетъ въ ихъ пользу. *Донъ Мигуэль* живетъ въ уединеніи въ деревнѣ, занимается охотою и каждую недѣлю прѣзжаетъ въ Римъ. Изъ свиты его на сихъ дняхъ умеръ бывшій Министръ Юстиціи, Государственный Совѣтникъ *Гвѣао* и эта потеря его весьма опечалила.

— Мы все еще не знаемъ есть ли холера въ Неаполѣ, или нѣтъ. Въ провинціяхъ Королевства она свирѣпствуетъ, между тѣмъ какъ въ Анконѣ дѣйствовала слабо. Неаполитанское Правительство все еще остается при своей карантинной системѣ, хотя мы свободны отъ болѣзни и она свирѣпствуетъ только въ той землѣ.

15-го Октября.

Сегодняшній *Diario* доноситъ, что здѣшній Медикъ *Віаль*, посланный въ Анкону для наблюденія холеры, сдѣлалъ тамъ важное открытіе одного наскомаго, которое всегда сопровождаетъ холеру. Оно должно принадлежать къ разряду *Diptera*, но до сихъ поръ неизвѣстно къ какому роду и классу принадлежитъ. Др. *Віаль* намѣренъ издать съ рисункомъ описаніе сего наскомаго, которое видимо даже невооруженнымъ глазомъ. (A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 13-го Октября.

Военный Министръ получилъ изъ Валенціи отъ 8-го ч. слѣдующую депешу Намѣстника Старой Кастиліи: „Генеральный Командантъ Астуріи, сообщилъ мнѣ третьяго дня, что Карлисты отправились изъ Градо въ Саласъ, куда прибыли ночью. Они находятся въ совершенномъ отчаяніи, ибо имѣютъ недостатокъ во всѣхъ припасахъ, и они вездѣ поступаютъ самымъ наглымъ образомъ. Я полагаю, что они намѣрены войти въ Галицію, но Намѣстникъ этой провинціи, отразитъ ихъ.“

— Между войсками Королевы и *Гомеса* произошло сраженіе; первое одержало незначительную побѣду; но Карлисты взяли значительное количество въ плѣнъ и между прочими сына *Донъ Бертранда де Лисъ*. Придворная газета ничего о томъ не доноситъ. (A.P.S.Z.)

ПОРТУГАЛІЯ.

По донесенію Лиссабонскаго приватнаго Корреспондента *Times*, открытъ планъ заговора для уничтоженія уложенія 1820 г., для чего хотѣли употребить 5-й егерскій полкъ, но между солдатами этого полка нашлось нѣсколько доносчиковъ. Многія особы, подозрѣваемыя въ подкупленіи солдатъ, арестованы, и между прочими старшій Майоръ полка, представленъ военному суду. По повелѣнію Правительства, собравшаяся національная гвардія, вечеромъ, въ день назначенный для произведенія возмущенія, была раздѣлена на четыре бригады, которыя заняли знатнѣйшія мѣста города, и остались подъ оружіемъ до полуночи, между тѣмъ какъ линійныя войска находились въ казармахъ. Сильная резерва національной гвардіи, занимала главную позицію въ остальную часть ночи. Такимъ образомъ уничтоженъ проектъ контръ-революціи и до отхода почты, спокойствіе ничемъ не было нарушено. Национальная гвардія столицы при выступленіи 5-го полка въ Алгарвию, препроводила къ нему прощальный адрессъ, въ которомъ она изъявляетъ вѣрную надежду, что она уничтожитъ *бѣдственныхъ узъ приверженцевъ присвоителя* и вмѣстѣ съ тѣмъ обѣщаетъ сохранить драгоценныя преимущества уложенія, которыя національная гвардія, вмѣстѣ съ линійными войсками пріобрѣла 9-го Сентября. — Протестъ Перровъ (уже сообщенный) противу революціи, сдѣлался извѣстенъ только частнымъ образомъ а не объявленъ журналами, и потому подлинность этого документа сомнительна. Подобнымъ же образомъ, пущенъ въ оборотъ протестъ противу уложенія 1820, который подписанъ многими членами второй Палаты. Королева съ своей стороны не оказываетъ особеннаго расположенія къ революціи. Прошенія на счетъ производства и награжденія лицъ, особенно дѣйствовавшихъ въ революціи, всѣ отвергнуты.

— Изъ донесеній Корреспондента *Курьера* въ Фальмутѣ, извѣстно, что не смотря на предъявляемое сопротивленіе Королевы *Донны Маріи* противу утвержденія революціи, 9-го Сентября, въ день, въ который послѣдній пакетъ отплылъ изъ Лиссабона, предположена была торжественная присяга Королевы на уложеніе. Была ли дѣйствительно церемонія, не извѣстно; однако на почтовомъ кораблѣ, при отплытіи его изъ Тага, видны были большіе фейерверки, изъ чего заключали, о принятіи присяги. Пассажиры, ко-

не долго потрва; не знала она похваля у народу, а teraz jeszcze mniey jej znajduje. Stronniey *Don Migue-la* w tej zmianie widzą tylko wstęp do nowych odmian, które w końcu na korzyść ich wypadz muszą. *Don Miguel* mieszka w wielkiej samotności na wsi, zajmuje się polowaniem, i raz w tydzień przybywa do Rzymu. Z orszaku jego umarł tu w tych dniach dawniejszy Minister sprawiedliwości Radzca Stanu *Guiáo*; strata ta bardzo go zasmuciła.

— Zawsze jeszcze jesteśmy w niepewności azali jest cholera w Neapolu lub jej niema. W prowincjach Królewstwa ukazała się ona w całej swej mocy, wtenczas, gdy w Ankonie była bardzo słabą. Rząd Neapolitański ciągle obstaie przy swym systemacie kwarantannowym, chociaż wolni jesteśmy od tej choroby i w tamtym tylko ona panuje kraju.

Dnia 15.

Dzisiejszy *Diario* donosi, że lekarz tutejszy nazwiskiem *Viale*, który był wysłany do Ankony dla obserwowania cholery, uczynił ważne odkrycie owadu, który zawsze towarzyszy tej chorobie. Ma on należeć do rzędu *Deptera*, lecz dotąd nie był znany ani jego rodzaj, ani gatunek. Dr. *Viale*, ma zamiar wraz z wyobrażeniem wydać opisanie tego owadu, który zresztą i nieuzbrojonymi oczami, może być widziany.

(A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 13-го Паждзирика.

Министръ войны otrzymał od Jeneralnego Kapitana dawney Kastylii następującą depeszę, datowaną w Walencyi dnia 8 b. m.: „Jenerał dowodzący w Asturii donosił mi onegdaj, iż Karoliści udali się z Grado do Sales, dokąd w nocy przybyli. Znajdują się oni w wielkiej rozpacz, gdyż cierpią zupełny niedostatek wszystkich zapasów i wszędzie obchodzą się najszybszym sposobem. Mniemam, iż chcą wkroczyć do Galicyi, lecz Jeneralny Kapitan tej prowincyi gotów jest dać odpór.“

— Słysząc o bitwie między wojskiem Królowej i *Gomezem*; Krystyniści mieli odnieść korzyści; lecz Karoliści zabrali wielu jeńców, między którymi znajduje się syn *Don Bertranda de Lys*. Gazeta Dworska nie o tém nie donosi. (A.P.S.Z.)

PORTUGALIA.

Podług doniesień Lisbońskiego korrespondenta *Times*, odkryty został plan spisku dla obalenia ustawy 1820, do czego miał być użyty 5-ty pólk strzelców, lecz między żołnierzami tego pólku, znalazło się kilku takich, którzy o tém donieśli. Wiele osób, będących w podeyrzeniu o przekupienie żołnierzy, zostało zatrzymanych, a między niemi i starszy Major tegoż pólku. Na rozkaz Rządu wieczorem, tego dnia, w którym spisek miał być wykonany, zebrana gwardya narodowa, została rozdzielona na cztery brygady, które zajęły znaczniejsze punkta miasta, i do północy były pod bronią, tymczasem gdy woyska liniowe znajdowały się w swych koszarach. Mocny oddział gwardyi narodowej, zajmował główniejsze miejsca miasta i przez pozostałą część nocy. Takim sposobem zniszczony został projekt Kontr-rewolucyi, i aż do odejścia wiadomości, spokojność niczem nie była naruszona. Gwardya narodowa stolicy przy wysłaniu 5 pólku do Algarbii, przesała mu adres pożegnalny, w którym oświadcza niezawodną nadzieję, że *nieszczęsne węzły stronników przywódcy* będą zerwane, i przy tém obiecuje, wiernie zachować klejnoty ustawy, które gwardya narodowa wspólnie z woyskami liniowymi d. 9 Września zdobyła. Protestacya Parów (o której już doniesiono) przeciwko rewolucyi, tylko prywatnie została rozgłoszona, nie zaś przez dzienniki publiczne; dla tego więc zachodzi wątpliwość o autentyczność tego dokumentu. Takimże sposobem krąży podobna protestacya przeciwko ustawie 1820, mająca podpisy pewnej liczby Członków drugiej Izby. Królowa ze swej strony, nie okazuje szczególnego przychylenia się do rewolucyi. Wszystkie prośby względem podniesienia i nagrodzenia osób, które najwięcej działały w rewolucyi, zostały odrzucone.

— Z doniesień Korrespondenta *Kurjera* w Falmouth dowiadujemy się, iż pomimo wyraźnego oporu Królowej przeciwko sankcyi rewolucyi, 9 Pażdziernika, w dniu, w którym ostatni statek pocztowy wychodził z Lizbony, miało nastąpić uroczyste zaprzysiężenie przez Królową koostytucyi. Azali obchod ten rzeczywiście się odbył, niewiadomo; jednakże na okręcie pocztowym gdy z Tagu odpływał, widziano wielkie feyerwerki z czego wnosili, o przyjęciu przysięgi. Podróżni, którzy na statku pocztowym popłynęli do Anglii, mieli wiado-

торыхъ пакетботъ повезъ въ Англію, получили извѣстіе, что 14-й Португальскій пѣхотный полкъ, присоединился къ начальнику мятежниковъ *Ремешидо*. (A.P.S.Z.)

ТУРЦИЯ.

Смирна, 19-го Октября.

Полученныя здѣсь изъ Мюнхена письма содержатъ извѣстіе, что Король Греческій *Оттонъ*, предъ возвращеніемъ своимъ въ Грецію, поѣдетъ еще въ Парижъ. Хотя пріѣздъ его въ Грецію, гдѣ съ нетерпѣніемъ ожидаютъ, чрезъ то замедлится, впрочемъ надѣются, что онъ лично рѣшитъ все предстоящія затрудненія, которыхъ доселѣ Посланникъ немогъ преодолѣть.

— Императорско-Австрійскій Посолъ при Греческомъ Дворѣ, Кавалеръ *Прокешъ фонъ Остенъ*, 28-го Августа сюда прибылъ, и говорить пробудетъ здѣсь до наступленія зимы.

— Новѣйшія извѣстія изъ Сиріи незначительны. Притѣсненія не только все еще продолжаются, но съ каждымъ днемъ возрастаютъ, несмотря на всѣ жалобы и угрозы жителей иностранныхъ Консуловъ. Вѣдѣніе и безпокойство достигли высочайшей степени. *Ибрагимъ-Паша* укрѣпился на всѣхъ пунктахъ, какъ будто бы онъ опасался нападенія, или какъ будто ему предстоитъ экспедиція. (A.P.S.Z.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Въ Ліонѣ, при рытіи колодца, засыпало, 5-го ч. прош. Сентября работника, по имени *Дюфавелла*. Оставалось небольшое отверстіе, чрезъ которое онъ могъ передать на веревкѣ разныя вещи, находившіяся при немъ, и его можно было спасти не иначе, какъ вырывъ другой колодецъ, параллельный первому и потомъ дойдя до несчастнаго горизонтальною галлереею. Освободить его сверху не было возможности, потому, что при малѣйшемъ толчкѣ, должно было опасаться засыпать его массою земли, образовавшею случайно надъ его головою искусственную крышу. Онъ оставилъ при себѣ ножъ, чтобы предупредить страданія ужасной смерти, въ случаѣ неудачи всѣхъ попытокъ къ спасенію. Въ продолженіе одиннадцати дней трудились день и ночь надъ спасеніемъ *Дюфавелла*, котораго однако же можно было снабжать пищею. Опасность, съ каждымъ мгновеніемъ возрастала: чѣмъ ближе къ нему подходили, тѣмъ болѣе должно было опасаться низверженія земли, висящей надъ его головою. Участіе, принимаемое жителями Ліона въ освобожденіи *Дюфавелла*, невыразимо. Днемъ и ночью толпились они у работъ, предпринимаемыхъ для его спасенія; въ цѣломъ городѣ не говорили ни о чемъ, кромѣ несчастнаго *Дюфавелла*, и ожидали съ нетерпѣніемъ рѣшительной минуты, въ которую онъ или будетъ спасенъ, или погибнетъ невооруженно.

Напослѣдокъ 16-го числа въ три часа, множество народа, собравшагося на мѣстѣ работъ, производимыхъ для освобожденія *Дюфавелла*, было свидетелемъ трогательнаго зрѣлища. Инженеры наконецъ преодолѣли безчисленныя затрудненія, представляемыя песчанымъ грунтомъ земли, отдавшею ихъ отъ несчастнаго; имъ оставалось только перепилить доску, прѣставлявшую свободное сообщеніе. Вдругъ исчезла послѣдняя преграда; *Дюфавелла* освободился изъ своего заточенія, и бросился на шею ближайшему саперу; его потомъ втащили въ галерею; однако, прежде нежели его вынесли на открытый воздухъ, былъ призванъ врачъ для освидѣтельствованія состоянія его здоровья. Его посадили въ кресла, закутали и подняли на верхъ. Когда онъ достигъ поверхности, раздалось радостное восклицаніе: да здравствуютъ инженеры! За тѣмъ, инженеры понесли *Дюфавелла* съ триумфомъ въ его домъ. Онъ совершенно здоровъ, и чувствуетъ одно расслабленіе; надѣются, что это происшествіе не будетъ имѣть дальнѣйшихъ вредныхъ послѣдствій для его здоровья. Онъ провелъ въ подземномъ заточеніи ровно тринадцать сутокъ, и все это время двадцать инженеровъ, подъ завѣдываніемъ Офицера, смѣняясь, но безпрестанно, трудились для его освобожденія.

Король наименовалъ Инженеръ-Поручика *Пардона*, дѣйствовавшаго въ Ліонѣ при освобожденіи *Дюфавелла*, Капитаномъ, Сержанту *Пейрону*, который прежде всѣхъ прибылъ къ *Дюфавелло*, пожаловалъ орденъ Почетнаго Легіона, а прочимъ, занимавшимся при этомъ случаѣ саперамъ, почетныя медали. (Смб. В.)

Съ 1-го числа наступившаго мѣсяца Октября, принимается подписка на четвертый Кварталь сего года, на газету Литовскаго Вѣстника. — Цѣна по прежнему сер. 2 руб. 25 коп.

моść, że 14 portugalski półk piechoty, przyłączył się do Naczelnika powstańców *Remeschildo*. (A.P.S.Z.)

ТУРЦИЯ.

Смирна, д. 9 Паździernика.

Оtrzymał tu listy z Monachium zawierają wiadomość, że Król Grecki *Otton* przed swym powrotem do Grecji, odbędzie jeszcze podróż do Paryża. Choć przez tę okoliczność przybycie jego do Grecji, którego utęskliwie tam wyglądają, nieco się przedłuży, spodziewają się jednak, iż się mu uda osobiście ułatwić wszystkie zachodzące trudności, których dotąd Poseł jego nie mógł skutecznie.

— Poseł Cesarsko-Austryacki przy dworze Greckim Kavalier *Prokesch von Osten*, 28 Sierpnia tu przybył, i słyhać, iż do zimy zabawi.

— Najnowsze wiadomości z Syrii są mało znające. Uciśki nie tylko że zawsze trwają, lecz codziennie wstają, pomimo skarg i groźb mieszkańców i konsułów zagranicznych. Nędza i niespokojność dosięgły najwyższego stopnia. *Ibrahim-Basza* umacnia się na wszystkich punktach, i czyni przygotowania jakby lękając się napadu, czyli raczej, mają zamiar przedsięwziąć wyprawę. (A.P.S.Z.)

РОЗМАНІЯ ВІАДОМОСТІ.

W Lyonie podczas kopania studni d. 3 przeszłego Września, ziemia zasypała robotnika imieniem *Dufavel*. Został się niewielki otwór, przez który jednak na powrocie wydobyto różne rzeczy znajdujące się przy nim, jego zaś samego nie inaczej uratować można było, jak po wykopaniu innej studni, równoległej do pierwszej i tym sposobem dostania się do nieszczęśliwego horyzontalną galeryą. Uwolnić go zwichrza nie było możności, z tej przyczyny, iż za najmańszym poruszeniem, zachodziło niebezpieczeństwo zasypiania go masą ziemi, która przypadkiem nad głowę jego sztuczny dach tworzyła. Zatrzymał on noż przy sobie, ażeby zapobiedz okropnej śmierci, w razie jeśli by wszelkie usiłowania do uwolnienia były bezskuteczne. W przeciągu jedenastu dni, dniem i nocą pracowano około uratowania *Dufavela*, któremu jednak można było podać pokarm. Co chwila niebezpieczeństwo powiększało się: im bliżej dochodzono do niego, tѣm więcej lękać się należało zasypiania się ziemi, wiszącej nad jego głową. Niepodobna jest wyrazić interesowności jaką okazowali mieszkańcy Lyonu w uratowaniu *Dufavela*. Dniem i nocą zgromadzali się na tém miejscu gdzie pracowano nad jego uwolnieniem, w całym mieście niemówiono o niczym więcej, jak o nieszczęśliwym *Dufavelu*, i z niecierpliwością oczekiwano stanowiczej chwili, w której albowy został uratowany lub zginął na zawsze.

Nakoniec d. 16 tegoż m. o godzinie 3, mnóstwo ludu zgromadzonego w miejscu robot, dla uwolnienia *Dufavela*, było świadkiem poruszającego widowiska. Inżynierowie na ostatok przewyciężyli liczne trudności, jakie zachodziły z przyczyny piaszczystego gruntu ziemi, oddalającej ich od nieszczęśliwego; pozostawało im tylko rozerpić deskę która jeszcze niedozwalała zupełnej komunikacji. W krótko znikła ostatnia przeszkoda, *Dufavel* uwolnił się ze swego więzienia, i rzucił się na szyję najbliższego saпера; wywołano go potem na galeryę; pierwiej jednakże nim wyniesiono go na wolne powietrze, przywołano lekarza, dla obejrzenia stanu jego zdrowia. Posadzonego na krzesło, okryte i podniesiono w górę. Gdy wzniesł się nad powierzchnię, rozległy się radośne okrzyki, mech żyją Inżynierowie! Potѣm Inżynierowie z tryumfem zanieśli go do jego domu. Zdrow jest teraz zupełnie, lecz czuje tylko osłabienie; rozumieją, iż okoliczność ta, niegdzie miała żadnych dalszych szkodliwych skutków dla jego zdrowia. Przepędził on pod ziemią trzynaście dob, a przez ten czas dwadzieście Inżynierów pod dozorem oficera, zmieniając się bezustanku, pracowało około jego uwolnienia.

Król Porucznika inżynierów *Pardon*, który najczynniej pracował w Lyonie około uwolnienia *Dufavela*, mianował Kapitanem; sierżantowi *Peyron*, który najpierw pośpieszył do *Dufavela*, dał order Legii Honorowej; a innym trudniącym się około tej pracy saперom, medale honorowe. (G. S. P.)

Od dnia 1-go teraźniejszego miesiąca Października, zaczęła się prenumerata na 4-ty tego roku kwartał gazety Kuryera Litewskiego. Cena zwyczajna rubli srebrem 2 kop. 25.